

Nr 931

Av herr Hedlund m. fl., om tillgodoseende av jämlikhets- och grundtrygghetsprincipen vid utformningen av socialpolitiken m. m.

(Lika lydande med motion nr 727 i Första kammaren)

Det socialpolitiska reformarbetet i vårt land har medfört att stora medborgargrupper lagstiftningsvägen tillförsäkrats en trygghet och en social standard som motsvarande grupper i andra länder knappast torde kunna uppvisa motsvarighet till. Sverige brukar inte sällan framställas som ett socialt föregångsland. Samtidigt måste konstateras att betydande minoriteter får ingen eller blott ringa del av de förmåner som ställs till förfogande av allmänna medel via socialförsäkringarna och de direkta transfereringarna. Det finns fortfarande fog för att betrakta vårt samhälle som ett klass-samhälle. Situationen är betingad av ett flertal faktorer, bl. a. inriktningen av de senaste årens allmänna löne- och inkomstpolitik, strukturförändringarna inom arbetsliv och arbetsmarknad samt den utformning som de stora grundläggande reformerna erhållit. Härtill kommer de speciella vårdbehov som uppstått på grund av bl. a. den ökande giftkonsumtionen. Utvecklingen inom de nu nämnda områdena har i stora drag varit följande.

Inkomstutvecklingen har varit mycket ojämn. Höginkomstgrupperna har fått det allt bättre medan låginkomstgrupperna fått finna sig i en situation som kännetecknas av status quo eller mycket blygsamma reella förbättringar. Låginkomstproblemet har därjämte förvärrats av den allmänna utvecklingen inom skatte- och avgiftspolitik (statligt och kommunalt samman-tagen) som medfört att låginkomstgrupperna fått påtaga sig en relativt sett ökande andel av samhällsutgifterna. Som en följd av strukturförändringarna inom näringsliv och arbetsmarknad har uppstått en stor grupp av friställda och arbetslösa, vars sociala och ekonomiska problem inte tillnärmelsevis fått en godtagbar lösning. 10 000-tals familjer lever på grund av strukturförändringarna under mycket otrygga förhållanden. Om och i vad mån nya arbetstillfällen kan erbjudas uppstår regelmässigt en period av mycket kraftiga omställningar. Samhället har ännu inte tagit de sociala konsekvenserna av vare sig de *självpåtagna* eller de *påtvingade* strukturförändringarna.

Den förda sociala reformpolitiken har i betydande omfattning befast inkomstklyftorna. Pensions- och sjukförmånerna har inkomstgraderats. Bo-

stads- och familjepolitiken har fortfarande inslag som starkt missgynnar betydande minoriteter bland barnfamiljerna.

I skuggan av de »stora sociala reformerna» har vi fått en eftersatt grupp av vård- och hjälpbehövande av skilda kategorier. I många fall existerar inte ens planer för hur vården lämpligen bör bedrivas. Centerpartiet har vid utformningen av den sociala reformpolitiken och i övrigt hävdad *jämlikhets- och grundtrygghetsprincipen*.

Vi har också sökt beakta dessa principer vid den fortlöpande behandlingen av förslag rörande exempelvis utformningen av skatte-, närings-, lokaliserings- och arbetsmarknadspolitiken.

Senast vid årets riksdag har vi ställt förslag som avser att åstadkomma en förbättrad grundtrygghet och en ökad jämlikhet på ett flertal eftersatta områden.

Det är enligt vår uppfattning samhällets plikt att vid varje tillfälle beakta *jämlikhets- och grundtrygghetsprincipen*. Denna målsättning kan inte uppnås utan en samordning av reformerna inom ett flertal lagstiftningsområden. En av de främsta anledningarna till snedvridningen inom den sociala reformverksamheten torde ha varit *frånvaron av överblick och koordination rörande de åtgärder som sammantagna konstituerar slutprodukten av reformpolitiken*. Därjämte måste låginkomstgruppernas problem beaktas i långt större utsträckning än vad som hittills varit fallet.

En samordning är angelägen också av den anledningen att en prioritering av reformerna utifrån *jämlikhets- och grundtrygghetsynpunkt* knappast kan åstadkommas utan att den samlade effekten av vidtagna och föreslagna åtgärder kan överblickas.

En sådan inriktning av reformpolitiken, som är vår målsättning, förutsätter ett slags reformpolitiskt »*jämlikhets- och grundtrygghetspaket*», vars innehåll blir beroende av bl. a. utformningen av skattelagstiftningen, socialförsäkringarna, familjepolitiken, vård- och rehabiliteringsverksamheten på olika områden, studiesociala åtgärder m. m.

Vi vill därför föreslå,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller att en skyndsamt utredning verkställes beträffande förutsättningarna för att ge reformpolitiken en sådan allmän inriktning att kraven på *jämlikhet och grundtrygghet* tillgodoses.

Stockholm den 26 januari 1968

Gunnar Hedlund (cp)

Lars Eliasson (cp)

Nils G. Hansson (cp)

i Sundborn

i Skegrie

S. G. W. Wahlund (cp)

Sven Vigelsbo (cp)

Gustaf Svensson (cp)

i Vä

Gunnar Larsson (cp)

John Eriksson (cp)

Johannes Antonsson (cp)

i Luttra

i Bäckmora